

Procedura przeprowadzania obserwacji zajęć w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Mołtajnach

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2020 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 1551) z późniejszymi zmianami.

I. Cele

1. Obserwacja zajęć, jest jedną z form nadzoru pedagogicznego i ma na celu:
 - a) kontrolę przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły,
 - b) wspomaganie nauczycieli w realizacji ich zadań przez diagnozę pracy szkoły, planowanie działań rozwojowych oraz monitorowanie pracy szkoły.
2. Obserwacja służy pomocą przy dokonaniu oceny dorobku zawodowego, a także wspomaga nauczyciela oraz inspiruje go do podejmowania innowacji pedagogicznych.

II. Rodzaje obserwacji

1. Kontrolno-oceniająca – skierowana do wszystkich nauczycieli; przedmiotem obserwacji jest praca nauczyciela we wszystkich jej aspektach,
2. Doradczo-doskonaląca - skierowana głównie do nauczycieli z niedużym stażem pracy; przedmiotem obserwacji jest pomoc nauczycielowi w określaniu kierunków dalszego rozwoju i samodoskonalenia,
3. Diagnozująca – skierowana do wszystkich nauczycieli; przedmiotem obserwacji jest ocena poziomu umiejętności ucznia,
4. Zajęć innych niż lekcje wg harmonogramu imprez i uroczystości oraz na zaproszenia nauczycieli lub zgodnie z harmonogramem obserwacji,
5. Kontrole bieżące: dyżury, dokumentacja pracy nauczyciela, dokumentacja osiągnięć edukacyjnych uczniów, plany pracy, itp.

III. Zasięg obserwacji

1. Wszystkie elementy pracy i życia szkoły, proces lekcyjny, pozalekcyjny, wychowawczy i opiekuńczy.

2. Wszystkie formy zajęć z uczniami, pracy z rodzicami.
3. Zajęcia wszystkich nauczycieli, wychowawców i opiekunów, z tym w pierwszej kolejności:
 - nauczyciele rozpoczynający pracę w szkole,
 - nauczyciele na ścieżce awansu zawodowego,
 - nauczyciele podlegający w danym roku ocenie pracy.
4. Wszystkie klasy i zespoły uczniów.

IV. Obserwacja może być prowadzona :

1. Planowo - zgodnie z harmonogramem opracowanym w ramach nadzoru pedagogicznego,
2. Doraźnie - bez wcześniejszego ustalania terminu.

V. Obserwację zajęć mogą prowadzić:

1. Dyrektor szkoły,
2. Doradca metodyczny - na prośbę nauczyciela, lub na prośbę dyrektora i za zgodą nauczyciela,
3. Wizytator - w procesie ewaluacji zewnętrznej,
4. Opiekun stażu - zgodnie z ustalonym z nauczycielem odbywającym staż planem współpracy.

VI. Etapy przeprowadzania obserwacji zapowiedzianej

1. Planowanie obserwacji

Dyrektor na każdy rok szkolny opracowuje i przedstawia radzie pedagogicznej:

- 1) Problematykę, cele i zadania oraz harmonogram obserwacji.
- 2) Harmonogram uwzględnia wszystkie formy zajęć prowadzonych przez nauczycieli tj.:
 - obowiązkowe zajęcia dydaktyczne i godziny do dyspozycji wychowawców,
 - zajęcia pozalekcyjne,
 - zebrania z rodzicami,
 - zajęcia organizowane w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej,zajęcia świetlicy szkolnej, uroczystości szkolne, imprezy.

2. Przygotowanie obserwacji

- 1) Nauczyciel, który według harmonogramu ma planowaną obserwację, zgłasza się na początku wyznaczonego miesiąca do dyrektora, lub innej osoby obserwującej w celu uzgodnienia terminu obserwacji.

- 2) Nauczyciele, którzy zadeklarowali przeprowadzenie obserwacji diagnozującej, zgłaszają dyrektorowi miesiąc, w którym planują przeprowadzenie zajęć. Dokładny termin obserwacji diagnozującej nauczyciel uzgadnia z dyrektorem według zasad określonych w pkt. 1).
- 3) Nauczyciel najpóźniej 1 dzień przed planowanym terminem obserwacji zobowiązany jest wypełnić kwestionariusz poprzedzający obserwację i oddać go osobie przeprowadzającej obserwację zajęć.

3. Obserwacja

- 1) Bezpośredni udział w zajęciach.
- 2) Dopuszcza się zapraszanie na zajęcia innych nauczycieli, np. opiekuna stażu, nauczyciela tego samego lub pokrewnego przedmiotu, zespołu nauczycieli.

4. Rozmowa poobserwacyjna

- 1) Odbywa się w okresie 3 dni po obserwacji zajęć.
- 2) Na rozmowę nauczyciel przychodzi z kompletem dokumentów, dokumentacją pracy wychowawczej, np. protokołami zebrań nauczycielskiego zespołu klasowego, dokumentacją współpracy z rodzicami, zeszytem obserwacji itd.
- 3) W trakcie rozmowy dokonywana jest wspólna analiza w zakresie:
 - doboru i sformułowania tematu zajęć, stopień odzwierciedlenia realizowanych treści programu kształcenia/wychowania,
 - realizacji treści programu nauczania,
 - efektywności organizacji zajęć,
 - efektywności zastosowanych metod nauczania (indywidualizacja, dostosowanie do możliwości uczniów),
 - zawartości merytorycznej zajęć,
 - wykorzystania środków dydaktycznych,
 - aktywizowania uczniów,
 - przestrzegania zasad oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
 - celowości i właściwego obciążania uczniów pracami domowymi,
 - stosunku do uczniów,
 - urządzenia sali zajęć,
 - przestrzegania zasad BHP.
- 4) Po rozmowie obserwujący ustala treść zapisów, jakie znajdują się w arkuszu obserwacji lekcji (zajęć) w punkcie „zalecenia” i ustala dalsze działania zmierzające do korygowania ewentualnych błędów.
- 5) Zalecenia wymienione w arkuszu nauczyciel realizuje w możliwie najkrótszym czasie lub terminie określonym przez obserwującego.

VII. Zasady obserwacji niezapowiedzianej

1. O obserwacji niezapowiedzianej nauczyciel jest informowany bezpośrednio przed obserwacją.
2. Rozmowa podsumowująca przebiega na zasadach przewidzianych dla obserwacji zapowiedzianej.
3. Częstotliwość obserwacji niezapowiedzianych jest uzależniona od decyzji dyrektora szkoły.

VIII. Obszary objęte obserwacją

1. Sprawdzanie stopnia realizacji celów operacyjnych lekcji i osiągalności przewidywanych efektów jednostki lekcyjnej.
2. Organizacja procesu dydaktycznego z uwzględnieniem uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych – uczniowie z trudnościami w nauce oraz uczniowie zdolni.
3. Realizacja i systematyczność podstawy programowej kształcenia ogólnego.
4. Wykorzystanie technologii informacyjnej i edukacji multimedialnej w procesie edukacyjnym.
5. Stopień realizacji celów operacyjnych lekcji i zastosowanie metod aktywizujących.
6. Relacje nauczyciel - uczeń.
7. Uzasadnianie ocen bieżących.
8. Indywidualizacja procesu nauczania.
9. Przestrzeganie przepisów bhp w czasie zajęć.

IX. Dokumentacja obserwacji

1. Dokumentację obserwacji zajęć edukacyjnych stanowią:
 - a) Arkusz obserwacji – załącznik nr 1,
 - b) Arkusz obserwacji lekcji – załącznik nr 2,
 - c) Arkusz rozmowy z nauczycielem – załącznik nr 3
2. Dokumentację obserwacji innych zajęć stanowią:
 - a) Arkusz obserwacji zajęć pozalekcyjnych – załącznik nr 4,
 - b) Arkusz obserwacji zajęć - realizacja zajęć z pomocy psychologiczno - pedagogicznej - załącznik nr 5,
 - c) Karta obserwacji zebrania z rodzicami – załącznik nr 6
 - d) Karta obserwacji lekcji WF – załącznik nr 7
 - e) Karta obserwacji dyżurów nauczycielskich – załącznik nr 8
 - f) Karta obserwacji imprez szkolnych załącznik nr 9

p.o. **DYREKTOR**
Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II
w Mołtajnach
Hożmar Ewa
mgr Ewa Woźniak

I. Ustalenia wstępne:

1. Data ustalenia obserwacji:

2. Imię i nazwisko nauczyciela:

3. Imię i nazwisko osoby obserwującej:

4. Klasa:

5. Cel obserwacji:

a. Doradczo – doskonaląca – pomoc nauczycielowi - wychowawcy w samoocenie i w określeniu kierunków samodoskonalenia

b. Kontrolno – oceniająca – diagnoza jakości działań nauczyciela-wychowawcy w zakresie realizacji celów określonych dla danej lekcji lub zajęć

c. diagnozująca – ocena rezultatów procesu dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego, obserwacja poziomu sprawności uczniowskich umiejętności

6. Data obserwacji:

Typ zajęć:

.....
.....

Temat zajęć:

.....
.....

Cele zajęć:

.....
.....

Metody pracy:

.....
.....

Środki dydaktyczne:

.....
.....

Standardy wymagań egzaminacyjnych / umiejętności wynikające z podstawy programowej realizowane w czasie zajęć:

.....
.....
.....
.....

- c) Karta obserwacji zebrania z rodzicami – załącznik nr 6
- d) Karta obserwacji lekcji WF – załącznik nr 7
- e) Karta obserwacji dyżurów nauczycielskich – załącznik nr 8
- f) Karta obserwacji imprez szkolnych załącznik nr 9

II. ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI

Imię i nazwisko nauczyciela

Data obserwacji: Klasa

Temat zajęć

Czynniki określające jakość lekcji	tak	nie	uwagi
Cele lekcji: Nauczyciel			
Ma określone cele szczegółowe lekcji;			
Zapoznaje z nimi uczniów;			
Sprawdza na koniec lekcji stopień ich osiągnięcia.			
Poziom osiągnięcia założonych celów:			
Osiągnięto cele w odniesieniu do zaplanowanych;			
Osiągnięto cele w odniesieniu do możliwości uczniów;			
Uczniowie byli zaangażowani w osiągnięcie celów.			
Efektywność uczenia się: Uczniowie:			
Rozumieją polecenia nauczyciela;			
Są aktywni na zajęciach;			
Pracują i myślą samodzielnie;			
Potrafią współpracować ze sobą;			
Jakość nauczania:			
Stosowano różne metody i techniki;			
Jasno zaprezentowano nowy materiał;			
Przydzielano zadania adekwatne do indyw. możliwości			
Angażowano wszystkich uczniów;			
Praca domowa dostosowana do możliwości uczniów;			
Oceniono uczniów wg jasno określonych kryteriów.			
Relacje interpersonalne:			
Traktowano ucznia podmiotowo;			
Stosowano zasady komunikacji werbalnej i niewerbal.;			
Stosowano pozytywne wzmocnienia;			
Zachowano autorytet nauczyciela;			
Zachowano równowagę pomiędzy dialog./ posłuszeńst.			
Zastosowane pomoce dydaktyczne:			
Odpowiednio przygotowano pomoce dydaktyczne;			
Odpowiednio wykorzystano pomoce dydaktyczne;			
Ekspozowano prace uczniów jako pomoce dydaktyczne.			

Inne uwagi o przebiegu zajęć:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

III. ARKUSZ ROZMOWY Z NAUCZYCIELEM

Imię i nazwisko nauczyciela

Data rozmowy

L.p.	ZAGADNIENIE	Dyrektor	Uwagi
1	Czy przeprowadzono instruktaż przed zajęciami?	Tak Nie	
2	Czy temat i zakres materiału jest zgodny z rozkładem nauczania?	Tak Nie	
3	Czy lekcja przebiegała zgodnie z przyjętymi założeniami?	Tak Nie	
4	Czy cele lekcji zostały osiągnięte?	Tak Nie	
5	Czy struktura lekcji sprzyjała osiągnięciu celów?	Tak Nie	
6	Czy nauczyciel uwzględnił cele związane z podstawą programową?	Tak Nie	
7	Czy dobór środków i metod sprzyjał osiągnięciu celów?	Tak Nie	
8	Czy uczniowie byli aktywni?	Tak Nie	
9	Czy dobór ćwiczeń, zadań wpływał we właściwy sposób na aktywność uczniów?	Tak Nie	
10	Czy dobór zadań, zakres materiału podawczego i wymagań był indywidualizowany?	Tak Nie	
11	Czy nauczyciel stosował zasadę stopniowania trudności?	Tak Nie	
12	Czy organizacja czasem była właściwa?	Tak Nie	
13	Czy nauczyciel wcześniej określił zasady oceniania i je zastosował?	Tak Nie	
14	Czy praca domowa wynikała z przebiegu lekcji?	Tak Nie	
15	Czy praca domowa ma wartość utrwalającą?	Tak Nie	
16	Czy uczniowie dokonali oceny zajęć?	Tak Nie	

IV. SAMOOCENA NAUCZYCIELA**UDAŁO MI SIĘ:**

	tak	częściowo	nie
Zainteresować uczniów tematem lekcji:			
Zaangażować wszystkich uczniów:			
Dostosować stopień trudności do możliwości uczniów:			
Dostosować tempo zajęć do możliwości uczniów:			
Pobudzić aktywność i samodzielność uczniów:			
Pobudzić postawę badawczą uczniów:			
Zrealizować cele związane ze standardami egzaminacyjnymi			
Kształtować prawidłowe relacje nauczyciel – uczeń:			

INNE UWAGI (np. co jest szczególnym sukcesem lekcji, rekomendacje

podpis nauczyciela

podpis dyrektora

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH

Imię i nazwisko nauczyciela	
Imię i nazwisko obserwującego	
Rodzaj zajęć/kółka	
Temat zajęć	
Data obserwacji	

Uwagi i spostrzeżenia z przebiegu zajęć		
Elementy podlegające ocenie	Uwagi obserwującego dotyczące działań uczniów	Uwagi obserwującego dotyczące działań nauczyciela
Realizacja celów		
Zaangażowanie uczniów		

Zalecenia i rekomendacje

.....
Podpis nauczyciela

.....
Podpis dyrektora

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ – REALIZACJA POMOCY PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNEJ

Data obserwacji:.....

Oddział:.....

Nauczyciel prowadzący:.....

Zajęcia edukacyjne.....

Temat zajęć:.....

Cele zajęć:.....

Realizowane z podstawy programowej:

- cele kształcenia (wymagania ogólne):.....

- treści nauczania (wymagania szczegółowe):.....

Czas obserwacji:.....

Lp.	Elementy podlegające obserwacji.	Działania nauczyciela/uczniów.	Spostrzeżenia. Uwagi.
1.	Zgodność działań nauczycieli z zaleceniami PPP.		
2.	Wykorzystywanie technologii wspomagających kształcenie uczniów.		
3.	Adekwatność stosowanych metod i form pracy do celów zajęć.		
4.	Atmosfera uczenia się i nauczania.		

Mocne strony w pracy nauczyciela

.....

Mocne strony w pracy uczniów

.....

Doskonalenia wymaga

.....

Uwagi i wnioski

.....
.....

Podpis nauczyciela prowadzącego zajęcia:.....

Podpis dyrektora prowadzącego obserwację:.....

KARTA OBSERWACYJNA ZEBRANIA Z RODZICAMI

Załącznik nr 6

Imię i nazwisko nauczyciela	
Imię i nazwisko obserwującego	
Data obserwacji	

CEL: SPOSÓB I EFEKTYWNOŚĆ PROWADZENIA ZEBRANIA Z RODZICAMI

KRYTERIUM: Zebranie prowadzone w sposób przemyślany, aktywny, z konkretnym celem i efektami

OBIEKT: Nauczyciel, rodzice

Uwagi i spostrzeżenia z przebiegu zebrania				
Elementy podlegające ocenie	poziom bardzo wysoki	poziom dobry	poziom dostateczny	poziom niski
• Planowanie zebrania				
• Przygotowanie sali				
• Treści przekazywane rodzicom (<i>materiały przygotowane przez nauczyciela</i>)				
• Sposób komunikowania się z rodzicami (<i>werbalnie, niewerbalnie</i>)				
• Reagowanie rodzica na komunikaty				
• Reagowanie nauczyciela na komunikaty przekazywane od rodziców				
• Sposób prowadzenia ewentualnej dyskusji				
• Sposób rozwiązywania ewentualnych problemów (<i>dochodzenie do konsensusu</i>)				
• Formułowanie wniosków i planowanie dalszych działań (<i>wspólnie</i>)				

Zalecenia i rekomendacje

--

.....
Podpis nauczyciela

.....
Podpis dyrektora

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Moftajnach

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI WF

Imię i nazwisko nauczyciela.....

Data obserwacji Klasa

Temat.....

Miejsce zajęć:

Cele lekcji:

A – umiejętności

B – motoryczność

C – wiadomości

D – postawy

Metody nauczania:

Formy pracy:

Tok lekcji (czas): dobór ćwiczeń w poszczególnych częściach

Część wstępna

Część główna

Część końcowa

Obserwacja pracy nauczyciela:	uwagi
Przygotowanie miejsca ćwiczeń	
Dobór tematu lekcji	
Uświadomienie uczniom celu i zadań lekcji	
Realizacja celów lekcji	
Etapy lekcji (tok lekcji)	
Dobór metod nauczania do zadań lekcji	
Dobór środków dydaktycznych do zadań lekcji	
Wykorzystanie środków dydaktycznych	
Różnorodność zastosowanych metod i form	
Organizacja pracy (manewrowanie grupą, aktywizacja)	
Gospodarowanie zasobem sił uczniów (krzywa natężenia)	
Stosowanie pozytywnych wzmocnień	
BHP podczas zajęć	
Wykorzystanie czasu zajęć	
Przekazywanie informacji	
Zaangażowanie nauczyciela Zaangażowanie nauczyciela	

Postawa (sposób objaśniania, dykcja, modulacja głosu, sprawność osobista)

Observacja ucznia:	uwagi
Interakcja N-U (atmosfera)	
Dyscyplina	
Sprawność reagowania	
Takt pedagogiczny	
Zrozumienie instrukcji	
Zaangażowanie	
Interakcje (U-U, U-U-U, itp.)	
Realizacja zadań	
Stopień opanowania zadań	

Komentarz obserwującego zajęcia:

.....
.....
.....

podpis prowadzącego

podpis obserwującego

.....

.....

ARKUSZ OBSERWACJI DYŻURÓW NAUCZYCIELSKICH

1. Imię i nazwisko nauczyciela:
2. Data obserwacji:

Lp.	Przedmiot obserwacji	Wyniki obserwacji
1.	Obecność.	
2.	Aktywność- nauczyciel stoi, chodzi.	
3.	Efektywność - reagowanie na niewłaściwe zachowanie uczniów - stopień egzekwowania obowiązujących w szkole zasad - skuteczne rozwiązywanie trudnych sytuacji - eliminacja zabaw zagrażających zdrowiu ucznia - kontrolowanie zachowania uczniów w sanitariatach - troska o ład i porządek w miejscu pełnienia dyżurów (ustawienie plecaków, usuwanie śmieci do koszy)	
4.	Występowanie niepożądanych zachowań nauczyciela: - rozmowa z uczniem (niezwiązana z interwencją) - rozmowa z innym nauczycielem - rozmowa z rodzicem - inne	
5.	Przestrzeganie zasad etyki pracy nauczyciela.	
6.	Przestrzeganie praw dziecka.	
7.	Przestrzeganie zasad bhp.	
8.	Spostrzeżenia, uwagi.	
9.	Zalecenia.	

Podpis obserwowanego

.....

Podpis obserwującego

.....

ARKUSZ OBSERWACJI UROCZYŚTOŚCI SZKOLNYCH

1. Imię i nazwisko nauczyciela/nauczycieli:
2. Data uroczystości i jej forma:
3. Etap edukacyjny, klasa lub nazwiska uczniów biorących udział:
4. Cel główny uroczystości:
5. Cele szczegółowe:

Lp.	Przedmiot obserwacji	Wyniki obserwacji
1.	Formy/sposoby przygotowania do uroczystości/imprezy.	
2.	Przebieg imprezy:	
	- zgodność imprezy ze scenariuszem	
	- zaangażowanie uczniów/ nauczyciela/ nauczycieli	
	- oprawa muzyczna	
	- oprawa plastyczna	
	- nabyte umiejętności uczniów	
	- kształcone kompetencje kluczowe	
3.	Stopień realizacji założonych celów.	
4.	Spostrzeżenia, uwagi.	
5.	Zalecenia.	

Podpis obserwowanego

Podpis obserwującego

.....

.....